

ápolási díjat a lakcímváltozást követő hónap első napjától folyósítja, feltéve, hogy az ellátás iránti kérelmet a lakcímváltozást követő 30 napon belül benyújtják.

Aktív korúak esetében, ha a lakcímváltozás miatt a közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződés nem szűnik meg, akkor a korábban illetékes jegyző az ügyben keletkezett iratokat a lakcímváltozást követő 5 munkanapon belül megküldi az új lakcím szerint illetékes jegyzőnek, aki hivatalból eljárást indít az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása iránt.

Az új lakcím szerint illetékes jegyző a havi rendszeres szociális ellátást és a rendelkezésre állási támogatást az Szt. szerinti összegben, illetőleg az önkormányzat rendeletében meghatározott összegben folyósítja.

A havi rendszeres szociális ellátásra, a rendelkezésre állási támogatásra és a lakásfenntartási támogatásra **jogosult halála esetén** a fel nem vett ellátást a vele közös háztartásban együtt élt házastárs vagy élettárs, gyermek, unoka, szülő, nagyszülő és testvér egymást követő sorrendben veheti fel a halál hónapját követő hónap utolsó napjáig. (63/2006. Korm. R. 9. §)

A Szt.-ben meghatározott feltételek hiányában, vagy törvénysértésen alapuló szociális ellátást meg kell szüntetni, az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vevőt pedig kötelezni kell a pénzbeli szociális ellátás **visszafizetésére**, a természetben nyújtott szociális ellátás esetén a dolog visszaszolgáltatására, vagy a szolgáltatásnak megfelelő pénzgyenérték megfizetésére. A jogosulatlanul felvett ellátást jegybanki alapkamattal növelt összegben kell visszafizetni. Kamat csak a szociális ellátás jogosulatlan és rosszhiszemű igénybevétele és az erről való tudomásszerzés közötti időtartamra számítható fel. A megtérítést a tudomásszerzést követő három hónapon belül lehet elrendelni, feltéve, ha az igénybevételtől, illetve az ellátás megszűnésétől egy év még nem telt el. (Szt. 17. § 1-3. bekezdés)

Ha a helyi önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó szociális **ellátás megtérítését rendeli el**, a megtérítés összegét és a kamat összegét méltányosságból elengedheti, illetve csökkentheti vagy részletekben fizettetheti meg, ebből következően a visszafizetést elrendelő határozat ellen **fellebbezésnek** helye van (Szt. 17. § 5. bekezdés).

III. ÖNKORMÁNYZATOK ÁLTAL FOLYÓSÍTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

(A hatályos 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról - a továbbiakban: Szt. - valamint a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet - a továbbiakban: Korm. R. - alapján, ahol más jogszabályra hivatkozunk, azt külön feltüntetjük.)

A települési önkormányzatok szociális igazgatási eljárás keretében pénzbeli ellátásként időskorúak járadékát, rendelkezésre állási támogatást, rendszeres szociális segélyt, lakásfenntartási támogatást, ápolási díjat, átmeneti segélyt, temetési segélyt állapítanak meg a rászorulóknak számára (Szt. 25. § 1, 3.

bekezdés). Ezek közül természetbeni ellátásként is nyújtható a temetési segély, az átmeneti segély, a lakásfenntartási támogatás és bizonyos feltételek fennállása esetén a rendszeres szociális segély,¹¹¹ Szt. 47. § 1. bekezdés). Természetbeni szociális ellátások a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság és adósságkezelési szolgáltatás, valamint az élelmiszer, tankönyv, a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése (Szt. 47 § 3. bekezdés, 48-55. §). Helyi rendeletükben meghatározott módon és feltételek szerint kiegészíthetik a pénzbeli ellátásokat, illetve egyéb, a törvényben nem szereplő ellátásokat is megállapíthatnak (Szt. 26. §).

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel¹¹² nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás.¹¹³

2007. január 1-jétől a jegyző időskorúak járadékában részesíti azt a **62. életévét**, illetőleg a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyt,¹¹⁴ akinek havi jövedelme, valamint a saját és vele együttlakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át (jelenleg 22800Ft), egyedülálló 75 évesnél fiatalabb személy esetén 95%-át (jelenleg 27075Ft), valamint azt az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át (37050Ft) (Szt. 32/B. § 1-2. bekezdés).

Nem állapítható meg az időskorúak járadéka, illetve **a folyósítást meg kell szüntetni**, ha a személy előzetes letartóztatásban van, illetőleg szabadságvesztés büntetését tölti, vagy három hónapot meghaladó időtartamban külföldön tartózkodik. Ugyancsak nem állapítható meg az ellátás, illetve azt meg kell szüntetni az Európai Gazdasági Közösség tagállamának tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgára esetében - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - ha a tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott. (Szt. 32/B. § 4. bekezdés)

¹¹¹ Rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában akkor nyújtható, ha a családban védelemben vett gyermek él. A rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában történő nyújtásának eljárási szabályait, a természetbeni juttatás formáit a települési önkormányzat rendeletben szabályozza, azzal, hogy védelemben vett gyermekeként a rendszeres szociális segély megállapított összegének 20%-a, de összesen legfeljebb 60%-a nyújtható természetben. (Szt.47.§ 2.bekezdés)

¹¹² Lásd 20. lábjegyzetet a jövedelemről.

¹¹³ A Szt. hatálya kiterjed az időskorúak járadéka tekintetében a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló 1408/71/EGK tanácsi rendeletben meghatározott jogosulti körbe tartozó személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról szóló törvényben (Szmtv.) meghatározottak szerint a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát a Magyar Köztársaság területén gyakorolja, és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel rendelkezik (Szt. 3. § 3. bekezdés b. pont, 1408/71/EGK rendelet).

¹¹⁴ Az öregségi nyugdíjkorhatárt lásd a „Nyugellátások és nyugdíjszerű ellátások” című fejezet 32. oldalán.

Az időskorúak járadékának megállapítása iránti kérelmet a 63/2006. Korm. rendelet 2. számú melléklete szerinti formanyomtatványon kell benyújtani (Korm. R. 14. § 1. bekezdés).

Az időskorúak járadékának **havi összege** az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a (jelenleg 22800Ft), egyedülálló 75 évesnél fiatalabb személy esetében 95%-a (jelenleg 27075Ft), egyedülálló 75. életévét betöltött jogosult esetén 130%-a (37050Ft) (Szt. 32/C. § 1. bekezdés a. pont).

A segély összege jövedelemmel rendelkezők esetében a havi jövedelem és a fenti összegek különbözete, ha a különbözet összege az 1000Ft-ot nem éri el, a jogosult részére akkor is legalább 1000Ft járadékot kell megállapítani (Szt. 32/C. § 1. bekezdés b. pont, 2. bekezdés).

A **hajléktalan** (lakcímnélküli vagy hajléktalan szállásra bejelentett) **személyek** számára megállapított időskorúak járadéka megállapításáról szóló határozatot közölni kell a fővárosi főjegyzővel. A főjegyző az időskorúak járadékában részesülő hajléktalanról nyilvántartást vezet, és gondoskodik az időskorúak járadékának a hajléktalan személy által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról. Ezt az összeget utólagos elszámolással a helyi önkormányzatokért felelős miniszter megtéríti a fővárosi önkormányzat részére. Ha a hajléktalan személy időskorúak járadékát 3 hónap időtartamon keresztül nem veszi át, a támogatás folyósítását a főjegyző szünetelteti, és erről szóló végzését közli járadékot megállapító jegyzővel, aki dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről. Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több önkormányzat jegyzőinek döntése szerint egyidejűleg kellene járadékot folyósítani, csak az utóbb megállapított járadék folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző közli a járadékot korábban megállapító jegyzővel az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetését. (Szt. 32/D. §)

A fővárosban - ha a főjegyző és a kerületi önkormányzat jegyzője másként nem állapodik meg - a hajléktalanok számára nyújtott időskorúak járadékának megállapítása a főjegyző feladata (Szt. 32/E. §).

Aktív korúak ellátása¹¹⁵

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat aktív korúak ellátását állapít meg annak az aktív korú személynek, aki egészségkárosodott vagy akinek az álláskeresési támogatás folyósítási időtartama lejárt, vagy akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szünetelték meg, és a keresőtevékenységet követően álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy egyéb ellátása (ápolási díj, gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás, rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási

¹¹⁵ Az aktív korú nem foglalkoztatott személyek rendelkezésre állási támogatását és rendszeres szociális segélyezését lásd a „Munkanélküliek ellátásai” című fejezetben az önkormányzat által nyújtott ellátásoknál a 107-115. oldalakon.

járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása) megszűnik, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családja megélhetése más módon nem biztosított (Szt. 33. § 1. bekezdés).

Rendszeres szociális segélyre jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy az 55. életévét betöltötte, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, gyermekgondozási díjban, terhességi gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani vagy a települési önkormányzat rendeletében meghatározott további mentesítési feltételeknek megfelel (Szt. 37/B. § 1. bekezdés).

Egészségkárosodott személynek minősül az, aki

- munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy
- vakok személyi járadékában, vagy
- fogyatékosági támogatásban részesül (Szt. 33. § 1. bekezdés a-c. pont).

Az egészségkárosodott személy megélhetése akkor nem biztosított, ha a családnak az egy fogyasztási egységre¹¹⁶ jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át (25650Ft) és vagyona¹¹⁷ nincs (Szt. 33. § 2. bekezdés).

Az aktív korúak ellátására való jogosultság **nem állapítható meg** annak a személynek, aki az Európai Gazdasági Közösség tagállamának tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgára esetében – a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - ha a tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott, aki előzetes letartóztatásban van, elzárás illetve szabadságvesztés büntetését tölti, gyermekgondozási segélyben, illetve gyermeknevelési támogatásban részesül, gyermekgondozási segélyre jogosult, a gyermek egyéves korának betöltéséig, az álláskereső támogatás megállapításához szükséges munkaviszonnyal rendelkezik, katonai szolgálatot teljesít, közoktatási, illetőleg felsőoktatási intézményben nappali oktatás

116 Fogyasztási egység: a családtagoknak a családon belüli fogyasztási szerkezetet kifejező arányszáma, ahol

a) az első nagykorú családtag arányszáma 1,0, azzal, hogy a gyermekét egyedülállóként nevelő szülő arányszáma 0,2-vel növekszik,

b) a házas- vagy élettárs arányszáma 0,9,

c) az első és második gyermek arányszáma gyermekenként 0,8,

d) minden további gyermek arányszáma gyermekenként 0,7,

e) a fogyatékos gyermek arányszáma 1,0, azzal, hogy a fogyatékos gyermeket c-d pontok alkalmazásánál figyelmen kívül kell hagyni,

f) az a-b pontok szerinti arányszám további 0,2-vel növekszik, ha a személy fogyatékosági támogatásban részesül (Szt. 4. § 1. bekezdés n. pont).

117 Lásd a vagyonról az 51. lábjegyzetet.

munkarendje szerint tanulmányokat folytat, vagy képzési támogatásként keresetpótló juttatásban részesül. (Szt. 34. §).

Az aktív korúak ellátása iránti **kérelmet** a 63/2006. Korm. rendelet 3. számú melléklet szerinti formanyomtatványon kell benyújtani.

A kérelem elbírálásához szükséges:

- a 63/2006. Korm. rendelet 1. számú melléklet szerinti vagyonnyilatkozat, továbbá
- a közös háztartásban élő gyermek(ek)re vonatkozóan, ha a tankötelezett korhatárt már betöltötték, a tanulói, hallgatói jogviszony fennállásáról szóló igazolás, valamint a tartósan beteg, az autista, illetve a testi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos állapotot igazoló irat,
- egészségkárosodott személy esetében az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakértői bizottságának a munkaképesség legalább 67%-os mértékű csökkenéséről, illetve a legalább 50%-os mértékű egészségkárosodásról készült szakvéleménye, amennyiben ezt nem csatolta, a hatóság a munkaképesség legalább 67%-os mértékű csökkenése, illetve a legalább 50%-os mértékű egészségkárosodás fennállása kérdésében - szakhatósági állásfoglalás kiadása céljából - megkeresi a szakértői bizottságot,
- súlyosan fogyatékos vagy vak személy esetében a Magyar Államkincstár illetékes Regionális Igazgatóságának igazolása arról, hogy a kérelmező vakok személyi járadékában, illetve fogyatékosági támogatásban részesül (Korm. R. 15. § 1-2. bekezdés, 3. bekezdés a.pont).

A rendszeres szociális segély havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér mindenkori kötelező legkisebb összegének személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulessal csökkentett összegét. A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90%-ának szorzatával. Ha a rendszeres szociális segély összege a havi ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ellátást kell megállapítani (Szt. 37/C 1-2. bekezdés).

A **hajléktalan** (lakcímnélküli vagy hajléktalan szállásra bejelentett) személyek számára megállapított aktív korúak ellátására való jogosultságról rendelkező határozatot közölni kell a fővárosi főjegyzővel. A főjegyző nyilvántartást vezet az aktív korúak ellátására jogosult hajléktalanokról és gondoskodik a hajléktalan által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról. A rendszeres szociális segély összegét utólagos elszámolással a helyi önkormányzatokért felelős miniszter a fővárosi önkormányzat számára megtéríti. (Szt. 37/G. § 1-2, 9. bekezdés)

Ha a hajléktalan személy a rendszeres szociális segélyt három hónapi időtartamon keresztül nem veszi át, a segély folyósítását a főjegyző szünetelteti, és erről szóló végzését közli az ellátást megállapító jegyzővel, aki dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több jegyző döntése szerint egyidejűleg kellene rendszeres szociális segélyt folyósítani, csak az utóbb megállapított segély folyósítható. Ilyen

esetben a főjegyző közli a korábban megállapító jegyzővel az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről szóló határozatát (Szt. 37/G. 3-4. bekezdés).

A fővárosban az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása a hajléktalan személyek vonatkozásában a főjegyző feladata (Szt. 37/G. § 5. bekezdés).

A Fogyasztói árkiegészítésről szóló 2003. évi LXXXVII. törvény mellékletében meghatározott mértékű utazási kedvezmény igénybevételére az illetékes jegyző igazolása szerint a helyi személyszállításban, jogosult az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki nem áll munkaviszonyban (85/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről 5. § b. pont, 1. sz. melléklet).

Lakásfenntartási támogatás

A lakásfenntartási támogatás szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásához nyújtott hozzájárulás. A lakásfenntartási támogatás **fajtai a normatív, az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő számára nyújtott és a helyi lakásfenntartási támogatás** (Szt. 38. § 1. bekezdés).

Lakásfenntartási támogatásra **normatív** alapon **jogosultak**, akiknek háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (jelenleg 42750Ft), feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás összjövedelmének 20%-át meghaladja. A **lakásfenntartás elismert havi költsége** az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre eső elismert költség szorzata. 2010-ben az egy négyzetméterre eső elismert költség 450Ft. (Szt. 38. § 2-3. bekezdés, lásd még a 2009. évi CXXX. törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről 74. § 5. bekezdés)

A normatív lakásfenntartási támogatás esetében **elismert lakásnagyság**; ha a háztartásban egy személy lakik, 35 nm, ha két személy lakik, 45 nm, ha három személy lakik, 55 nm, ha négy személy lakik, 65 nm, ha négy személynél több személy lakik, minden további személy után további 5-5 nm, de legfeljebb a jogosult személy által lakott lakás nagysága (Szt. 38. § 4. bekezdés).

A normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó **összege** a lakásfenntartás elismert havi költségének 30%-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át (jelenleg 14250Ft). Amennyiben az egy főre jutó havi jövedelem ezt az összeghatárt meghaladja, a lakásfenntartási támogatás havi összege lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének szorzata, de nem kevesebb, mint havi 2500Ft. A támogatás összegét 100 forintra kell kerekíteni. A támogatás mértékét úgy kell kiszámítani, hogy 0,3-ból (vagyis a 30%-ból) kivonjuk az egy főre jutó havi jövedelem és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-a közötti különbséget és öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege hányadosának tizenöt század részét. A támogatás mértékét századra kerekítve

kell meghatározni.¹¹⁸ A normatív lakásfenntartási támogatást **egy évre kell megállapítani**. (Szt. 38. § 6-8. bekezdés)

Az **adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy** az adósságkezelési szolgáltatás időtartama alatt lakásfenntartási támogatásra jogosult. Az ennek alapján lakásfenntartási támogatásban részesülő személy egyidejűleg normatív lakásfenntartási támogatásra nem jogosult. A támogatás **összegének** kiszámítására a normatív lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. (Szt. 38. § 5. bekezdés)

A települési önkormányzat rendeletében határozza meg a **helyi lakásfenntartási támogatás** jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait és a támogatás összegét. Az önkormányzat a támogatást a normatív lakásfenntartási támogatás, illetve az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy támogatásának kiegészítéseként és/vagy önálló ellátásként nyújthatja.

Az önálló ellátásként nyújtott helyi lakásfenntartási támogatás esetében:

- a jogosultság egy főre számított **havi jövedelmi határát** úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-ánál (jelenleg 57000Ft) alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő,
- a **lakásfenntartás havi költségének** a háztartás havi összjövedelméhez viszonyított arányát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete a jövedelem 30%-át meghaladó költséghányadot jogosultsági feltételként nem írhat elő,
- a támogatás összegét úgy kell szabályozni, hogy annak az egy hónapra jutó **összege** nem lehet kevesebb 2500 forintnál,
- az **igénylés menetét** úgy kell szabályozni, hogy a kérelem évente legalább két alkalommal benyújtható legyen,
- a lakásfenntartási támogatás megállapításánál figyelembe vett **költséget** úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat vagy az egy négyzetméterre jutó helyben elismert havi költség összegét határozza meg a lakbér vagy albérleti díj, a lakáscélú pénzüintézeti kölcsön törlesztő részlete, a távhő-szolgáltatási díja, a közös költség, a csatornahasználati díj, a szemétszállítás költségei, a villanyáram, a víz- és gázfogyasztás és a tüzelőanyag költségei figyelembevételével; vagy tételesen kell meghatározni a költségtípusokat, melynek során legalább az előzőekben felsorolt költségeket figyelembe kell venni. (Szt. 38. § 9-10. bekezdés)

118 A fentiek alapján a normatív lakásfenntartási támogatás havi összege egy 60 nm-es lakásban lakó, háromtagú, havi 21000Ft egy főre jutó jövedelemmel rendelkező család esetében: az elismert lakásnagyság 55 nm, az elismert havi költség 24750Ft. A támogatás mértéke 21000Ft (jövedelem) mínusz 14250Ft (az öregségi nyugdíjminimum fele), vagyis 6750Ft osztva 28500Ft (az öregségi nyugdíjminimum), azaz 0,237 szorozva 0,15, azaz 0,0355 %, amit ki kell vonni a 30%-ból, vagyis a támogatás mértéke 29,96 %. A támogatás összege az elismert havi költség és a támogatás mértékének szorzata, vagyis 24750Ft x 0,2996, vagyis 7415,1Ft, amit 100 forintra kell kerekíteni, tehát a támogatás összege 7400Ft.

A lakásfenntartási támogatások megállapításának közös szabályai

A lakásfenntartási támogatás egy lakásban csak **egy jogosult** számára állapítható meg, de **külön lakásnak kell tekinteni** a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírósági határozattal megosztott lakást (Szt. 39. § 1-2. bekezdés).

A támogatás megállapításakor **nyilatkozni kell** arról, hogy a kérelmező milyen jogcímen lakik a lakásban, a kérelmezővel közös háztartásban élők számáról, valamint annak a lakásnak a nagyságáról, amelyre tekintettel a támogatást igényli és arról, hogy háztartásában előrefizetős gáz- vagy áramfogyasztást mérő készülék került felszerelésre (Korm. R. 20. § 1. bekezdés).

A megállapításához **szükséges** továbbá a háztartás tagjainak jövedelmére vonatkozó, az önkormányzat rendeletében meghatározott jövedelemnyilatkozat, jövedelemigazolás, továbbá a lakás nagyságának hitelt érdemlő módon történő igazolása. Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő számára a lakásfenntartási támogatás megállapítása iránt kérelmet nem kell benyújtani. (Korm. R. 20. § 2-3. bekezdés)

Ha a lakásfenntartási támogatás megállapítására **természetbeni juttatásként** kerül sor, akkor a folyósítás a szolgáltató részére történik. Ebben az esetben a jogosultságot megállapító határozatban arról is rendelkezni kell, hogy a támogatást mely lakásfenntartási kiadás(ok)hoz nyújtják. (Korm. R. 21. §)

A nem havi rendszerességgel adott lakásfenntartási támogatást a jogosultnak a lakásfenntartási kiadásokkal, illetve az adósságtörlesztéssel kapcsolatos fizetési kötelezettsége felmerülésének időpontjában kell folyósítani (Korm. R. 6. § 6. bekezdés).

Ha a lakásfenntartási támogatásban részesülő személy **lakcíme** a támogatás folyósításának időtartama alatt **megváltozik**, vagy a jogosult meghal, a változás, illetve a haláleset hónapjára járó támogatást a korábban illetékes folyósító szerv teljes összegben folyósítja, de a támogatás további folyósítását meg kell szüntetni (Korm. R. 24. §).

Az állami költségvetés a normatív lakásfenntartási támogatásban részesülő és az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy számára kifizetett lakásfenntartási támogatás összegének 90%-át az önkormányzat számára megtéríti (Szt. 125. § c. pont, 2009. évi CXXX. törvény a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről 8. számú melléklet II. fejezet 1. pont).

Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás (Szt. 40. §).

Ápolási díjra **jogosult** - a jegyes kivételével - a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló **súlyosan fogyatékos, fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg 18 év alatti személy** gondozását, ápolását végzi. Az ápolási díjat az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat, jegyzője állapítja meg (Szt. 41. § 1-2. bekezdés).

A települési önkormányzat képviselő-testülete - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki **18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását** végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél (28500Ft), egyedülálló esetén annak 150%-ánál (42750Ft) alacsonyabb jövedelmi jogosultsági feltételt nem írhat elő. (Szt. 43/B. § 1. bekezdés)

Súlyosan fogyatékos személy az, akinek:

- segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes,
- hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,
- értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá, aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető,
- mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes,

és állandó ápolásra, gondozásra szorul (Szt. 41. § 3. bekezdés a. pont).

Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag 3 hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel (Szt. 41. § 3. bekezdés b. pont).

Az ápolási díjat kérelmező személy, illetve az ápolási díjat megállapító szerv súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg ápolott esetében kiállított **igazolás felülvizsgálatát** az egészségügyi államigazgatási szerv által kijelölt, az ápolást indokló diagnózis szerinti szakorvostól vagy szervtől, állandó és tartós gondozásra szoruló ápolott esetében az ápolott személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértőtől kérheti (Szt. 43. § 4. bekezdés).

Fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítsége nélkül önállóan nem képes étkezni, vagy tisztálkodni, vagy öltözködni, vagy illemhelyet használni, vagy lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni, feltéve, hogy esetében a fentiek közül legalább három egyidejűleg fennáll (Szt. 43/A. § 2. bekezdés).

A települési önkormányzat jegyzője, a fokozott ápolás feltételeinek fennállásáról az ápolott személy tartózkodási helye szerint illetékes **módszertani intézmény által kijelölt szakértő szakvéleménye**

alapján dönt. A szakvéleményben meg kell jelölni az érvényesség időtartamát, amely nem haladhatja meg a tíz évet (Szt. 43/A. § 3. bekezdés).

Nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha:

- Az ápolat személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó, vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, illetőleg óvodai, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, vagy közoktatási intézmény tanulója, illetőleg felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója **kivéve**, ha:
 - a közoktatási intézményben eltöltött idő a kötelező tanórai foglalkozások időtartamát nem haladja meg, vagy az óvoda, a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevételének, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy
 - az óvoda, a közoktatási, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatása, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele csak az ápolást végző személy rendszeres közreműködésével valósítható meg,
- rendszeres pénzellátásban¹¹⁹ részesül és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, ide nem értve azt a táppénzt, amelyet az ápolási díj folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységéből adódó biztosítási jogviszony alapján - keresőképtelenné válása esetén - folyósítanak, valamint ide nem értve azt az esetet, ha az ápolási díjban részesülő személy számára saját jogú nyugdíjnak minősülő ellátást állapítanak meg, feltéve, hogy az ápolási díjat a nyugdíj megállapításának időpontjában több mint tíz éve folyósítják,
- szakiskola, középiskola, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, hallgatója,
- keresőtevékenységet folytat, és munkaideje - az otthon történő munkavégzés kivételével - a napi 4 órát meghaladja (Szt. 42. § 1, 4. bekezdés).

Megszűnik az ápolási díjra való jogosultság, ha az ápolat személy állapota az állandó ápolást már nem teszi szükségessé, vagy az ápolást végző személy a kötelezettségét nem teljesíti, vagy az ápolat személy meghal, vagy az előbbieken felsorolt, az ápolási díj megállapítását kizáró körülmény következik be. Az ápolat személy halála esetén az ápolási díj folyósítását a halál időpontját követő második hónap utolsó napjával kell megszüntetni. Ugyancsak megszűnik az ápolási díjra való jogosultság, ha az ápolást végző vagy az ápolat személy tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott. (Szt. 42. § 2-3. bekezdés)

Az ápolási díj megállapítása iránti **kérelmet** a 63/2006. Korm. R. 4. számú melléklete szerinti formanyomtatványon kell benyújtani. **A kérelemhez csatolni kell** a házi orvos 63/2006. Korm. R. 5. számú mellékletében szereplő igazolását arra vonatkozóan, hogy az ápolat súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, és szakvéleményét arra vonatkozóan, hogy állandó és tartós gondozásra szorul. A házi orvos az igazolását az orvosszakértői szerv szakvéleménye, vagy a megyei gyermek-szakfőorvos igazolása, vagy a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény vagy a területileg illetékes szakrendelő

¹¹⁹ A rendszeres pénzellátásról lásd a 80. lábjegyzetet.

intézet szakorvosa által kiadott zárójelentés, igazolás alapján állítja ki. (Szt. 43. § 1-2. bekezdés, Korm. R. 25. § 1. bekezdés a. pont)

Az ápolási díj havi **összege** az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-a (28500Ft), ha a hozzátartozó állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi; 130%-a (37050Ft), ha fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végzi; 80%-a (22800Ft), ha a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi (Szt. 44. § 1. bekezdés).

Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén az ápolási díj és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat kell megállapítani. (Szt. 44. § 2. bekezdés)

Az ápolási díj folyósításának időtartama **szolgálati időre** jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy az ellátás után nyugdíjjárulék és magán-nyugdíjpénztári tagság esetén magánnyugdíjpénztári tagdíj fizetésére kötelezett. A települési önkormányzat az ápolási díj folyósításának időtartamára a társadalombiztosítási járulék nyugdíjbiztosítási ágazatára jutó járulék fizetésére kötelezett. (Szt. 44. § 3. bekezdés)

Átmeneti segély

Az átmeneti segély **folyósításának feltételeit** az önkormányzatok helyi rendeleteikben szabályozzák, az ellátást az önkormányzat képviselőtestülete állapítja meg. Az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi **jövedelemhatárt** az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél (jelenleg 28500Ft), egyedülálló esetén annak 150%-ánál (jelenleg 42750Ft) alacsonyabb nem lehet. Átmeneti segély kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható. (Szt. 45. § 1-2. bekezdés)

Alkalmanként és **havi rendszerességgel** is adható rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küszködő személyek részére. Az alkalmankénti segély gyógyszer támogatásként, illetve az egészségbiztosítás által nem, vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként is megítélhető. A havi rendszerességgel adott átmeneti segély jövedelem-kiegészítő támogatásként és az önkormányzat rendeletében meghatározott más ellátási formaként is nyújtható. (Szt. 45. § 3. bekezdés)

A **fővárosban a hajléktalanok** átmeneti segélyezése a Fővárosi Önkormányzat feladata (Szt. 45. § 5. bekezdés).

Abban az esetben, ha az átmeneti segély iránti kérelem elbírálása során az eljáró szerv megítélése szerint egy adott időszakon belül több alkalommal is indokolt átmeneti segély folyósítása, akkor a határozatban - a konkrét időpontok és összegek megjelölésével - az adott év folyamán többszöri kifizetésről is lehet rendelkezni. Amennyiben az átmeneti segély iránti kérelem rendkívüli gyógyszersegély megállapítására irányul, a kérelmet haladéktalanul el kell bírálni. (Korm. R. 31. §)

Temetési segély

A települési önkormányzat állapítja meg annak a személynek a részére, aki a meghalt személy eltemetéséről gondoskodott, annak ellenére, hogy erre nem volt köteles, illetve köteles volt ugyan, de a temetés költségei saját, illetve családja létfenntartását veszélyeztetik. Az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi **jövedelemhatárt** az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél (jelenleg 28500Ft), egyedülálló esetén annak 150%-ánál (jelenleg 42750Ft) alacsonyabb nem lehet.

A temetési segély **összege** nem lehet kevesebb a helyben szokásos legolcsóbb temetés 10%-ánál, de indokolt esetben elérheti annak teljes összegét is.

Temetési segély **nem állapítható meg** annak, aki a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény 16. §-a alapján temetési hozzájárulásban részesült. (Szt. 46. §)

A temetési segély iránti **kérelemhez csatolni kell** a segélyt kérő, vagy a vele azonos lakcímen élő közeli hozzátartozó nevére kiállított temetési számlák eredeti példányát. A kérelem elbírálása után a számlákat vissza kell adni. Ha a kérelmező szociális körülményei indokoltá teszik, a temetési segély a temetés költségeinek kifizetésére előre is adható. Ilyen esetben a határozatban meg kell jelölni azt a határidőt, ameddig a kérelmező köteles a temetés igazoló számláit bemutatni. (Korm. R. 32-33. §)

Természetben nyújtott szociális ellátások

A települési önkormányzatok egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátásokat egészben vagy részben **természetbeni szociális ellátás** formájában is nyújthatják. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható a rendszeres szociális segély, a lakásfenntartási támogatás, az átmeneti segély, a temetési segély.

Rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában akkor nyújtható, ha a családban veszélyeztetettség miatt védelembe vett gyermek(ek) él(nek). A rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában történő nyújtásának eljárási szabályait, a természetbeni juttatás formáit az önkormányzat rendeletben szabályozza, azzal, hogy védelembe vett gyermekeként a rendszeres szociális segély megállapított összegének 20%-a, de összesen legfeljebb 60%-a nyújtható természetben.

Egyéb természetbeni ellátás különösen az élelmiszer, a tankönyv, a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

Gazdálkodást segítő támogatásnak minősül különösen a földhasználati lehetőség, a mezőgazdasági szolgáltatások és juttatások, a munkaeszközök és a munkavégzéshez szükséges forgóeszközök, a szaktanácsadás, a szakképzés biztosítása. Gazdálkodást segítő támogatás nyújtására akkor van mód, ha a települési önkormányzat rendeletben szabályozza a támogatás eljárási szabályait, a támogatás formáit és értékét, a támogatott jogait és kötelezettségeit, illetve a kötelezettségek megszegésének következményeit. (Szt. 47. §)

Köztemetés

A haláleset helye szerinti önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben gondoskodik - a halálesetről való tudomásszerzést követő 22 munkanapon belül - azon elhunyt személy **közköltségen történő eltemettetéséről**, ha nincs, vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy vagy az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik. Az elhunyt személy elhalálozása időpontjában fennálló lakóhelye szerinti önkormányzat a köztemetés költségét a haláleset helye szerinti önkormányzatnak megtéríti. A megtérítés iránti igényt a köztemetés elrendelésétől számított 2 hónapon belül kell bejelenteni.

Az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti önkormányzat a költségeket hagyatéki teherként az illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi. A temetési költséget viselő önkormányzat ugyanígy jár el abban az esetben is, ha az elhunyt személynek utolsó lakóhelye nem volt vagy az nem ismert.

A települési önkormányzat a rendeletében szabályozottak szerint, a megtérítési kötelezettség alól részben vagy egészben - különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén - mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt. (Szt. 48. §)

Közgyógyellátás

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy **térítésmentesen jogosult** a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig,
- egyes, külön jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra (a fentiek a továbbiakban együtt: gyógyító ellátás).

A gyógyászati segédeszközökre és a gyógyászati ellátásokra a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig vehető igénybe térítésmentesen az ellátás.

A **gyógyszerkeret** a rendszeres gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló **egyéni gyógyszerkeretből**, és az akut megbetegedésből eredő gyógyszeres szükséglet támogatását szolgáló **eseti keretből** tevődik össze. (Szt. 49. §)

Közgyógyellátásra jogosultságot lehet szerezni alanyi jogon, méltányosságból és normatív alapon.

A közgyógyellátásra való jogosultságról a jegyző dönt. A jogosultság alanyi jogon **két évre**, méltányosságból és normatív alapon **egy évre kerül megállapításra**, melynek kezdő időpontja a jogosultságot megállapító határozat meghozatalát követő 15. nap.

A közgyógyellátás iránti **kérelem** a jogosultság időtartama alatt, annak lejártát megelőző három hónapban is **benyújtható**. Amennyiben az eljárás a jogosultság lejárta előtt legalább 15 nappal

korábban befejeződik, az új jogosultság kezdő időpontjaként a korábbi jogosultság lejártát követő napot kell megállapítani. (Szt. 50. § 4-5. bekezdés)

Közgyógyellátásra **alanyi jogon** jogosultak:

- az átmeneti gondozottak, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorúak,
- a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személyek,
- a pénzellátásban részesülő hadigondozottak és nemzeti gondozottak,
- a központi szociális segélyben részesülők,
- a rokkantsági járadékosok,
- akik I. és II. csoportos rokkantságuk alapján részesülnek nyugellátásban (munkaképesség-csökkenésük 100%-os vagy ösztervezeti egészségkárosodásuk 79%-ot meghaladja), baleseti nyugellátásban,
- az aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül (Szt. 50. § 1. bekezdés).

A központi költségvetés terhére kell biztosítani az alanyi jogon és a normatív elven kiállított közgyógyellátási igazolvány után fizetendő térítésnek a fedezetét (Szt. 123. §).

Közgyógyellátásra **normatív elven** az a személy **jogosult**, akinek a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az egészségbiztosítási szerv által elismert térítési díja (a továbbiakban: **rendszeres gyógyító ellátás költsége**) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át (2850Ft) meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (28500Ft), egyedül élő esetén 150%-át (42750Ft) (Szt. 50. § 2. bekezdés).

Az a szociálisan rászorult személy is **jogosult méltányosságból** közgyógyellátásra, akinek esetében az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. Az önkormányzat rendeletében az egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál (jelenleg 42750Ft), egyedül élő esetén annak 200%-ánál (57000Ft) alacsonyabb jövedelmet, továbbá a havi rendszeres gyógyító ellátás költségének mértékeként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-át (7125Ft) meghaladó összeget jogosultsági feltételként nem lehet előírni; a szociális rászorultság további feltételeit az önkormányzat a helyi viszonyoknak megfelelően szabályozza. (Szt. 50. § 3. bekezdés)

A méltányosságból kiállított igazolvány után az **önkormányzat térítést fizet**. A térítés az igazolvány kiállítását követő egyéves időtartamra szól. A térítés összege a megállapított gyógyszerkeret éves összegének 30%-a, amelyet a jogosultság kezdetétől számított három munkanapon belül az egészségbiztosítási szervnek át kell utalni. Az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata során a félévénél hosszabb időtartamra megállapított magasabb gyógyszerkeret esetén a különbözet 6 havi összegének 30%-át is át kell utalni az egészségbiztosítási szerv részére.

A települési önkormányzatnak **nem kell térítést fizetnie**, ha a közgyógyellátást igénylő személy az új jogosultság kezdetének időpontja előtt meghal.

Amennyiben a közgyógyellátásra jogosult az igazolvány kiállítását követő fél éven belül meghal vagy elveszíti jogosultságát, az önkormányzat **visszaigényelheti** a befizetett térítési díj felét.

Az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata során, ha fél évnél hosszabb időtartamra alacsonyabb gyógyszerkeret kerül megállapításra, az önkormányzat **visszaigényelheti** az egészségbiztosítási szervtől a különbözet 6 havi összegének 30%-át. (Szt. 53. § 1-3. bekezdés)

A közgyógyellátás megállapításának általános szabályai

A jogosult számára kizárólag a **személyes** szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyító ellátás rendelhető. A **havi rendszeres** gyógyító ellátási **szükségletet a háziorvos**, illetve - személyes gondoskodást nyújtó átmeneti és bentlakásos szociális intézményben vagy gyermek- és ifjúságvédő intézetben, nevelőotthonban elhelyezett jogosult esetén - az intézmény orvosa **igazolja**. Az igazolás tartalmazza a kérelmező személyazonosító adatait, lakóhelyét és tartózkodási helyét, társadalombiztosítási azonosító jelét, a tartósan fennálló betegségének a betegségek nemzetközi osztályozása szerinti kódját (BNO kód), illetőleg az alkalmazandó terápiához szükséges gyógyító ellátások megnevezését, mennyiségét, gyógyszerek esetében a gyógyszer megnevezését és a külön jogszabályban meghatározott azonosító adatait, a gyógyszer formáját, mennyiségét, valamint a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges napi mennyiségét és az adagolást. A csak szakorvos által vagy csak szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszereket az igazoláson a szakorvos nevének, pecsétszámának feltüntetésével külön meg kell jelölni. A szakorvos - a kérelmező igénye esetén - az általa rendelt havi rendszeres gyógyító ellátásokról a háziorvost tájékoztatja.

A háziorvos igazolását a jegyző három munkanapon belül továbbítja az egészségbiztosítási szervnek. A normatív elven és méltányosságból közgyógyellátást kérelmező személy esetében az igazolást a jegyző csak akkor továbbítja, ha a kérelmező megfelel az előírt jövedelmi feltételeknek. (Szt. 50/A. § 1-4. bekezdés)

Az **egyéni gyógyszerkeret összege** a jogosult egyéni havi rendszeres gyógyszerköltsége, de 2010. évben legfeljebb havi 12000 Ft lehet. Az egyéni gyógyszerkeret legmagasabb havi összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Amennyiben az egyéni rendszeres gyógyszerköltség a havi 1000 Ft-ot nem éri el, egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra. (Szt. 50/A. § 8. bekezdés, 2009. évi CXXX. Törvény a Magyar Köztársaság 2010 évi költségvetéséről - a továbbiakban: 2009. évi CXXX. Tv. - 77. § 1. bekezdés)

Az **eseti keret éves összege** 2010. évben 6000 Ft. Az eseti keret összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Amennyiben a közgyógyellátásra jogosult személy részére egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra, a gyógyszerkeret megegyezik az eseti kerettel. (Szt. 50/A. § 9. bekezdés 2009. évi CXXX. Tv. 77. § 2. bekezdés)

A **jegyző 5 munkanapon** belül határozattal **dönt** a közgyógyellátásra való jogosultságról, a jogosultság kezdő időpontjáról és a jogosult gyógyszerkeretéről, külön megjelölve az egyéni gyógyszerkeret összegét (Szt. 50/A. § 10. bekezdés).

Ha a normatív alapon és méltányosságból benyújtott közgyógyellátás iránti kérelmet jogerősen elutasították, és az **újabb kérelem** benyújtásáig a gyógykezelést szolgáló terápiában, illetőleg a

gyógyszerek térítési díjában nem következett be olyan változás, amelynek következtében a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége megnőtt, és a kérelmező jövedelme nem változott, a jegyző a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja (Szt. 50. § 6. bekezdés).

Az egyéni gyógyszerkeret és az eseti keret a jogosultság időtartamára kerül megállapításra. A normatív alapon valamint a méltányosságból való jogosultságot és a gyógyszerkeretet 18 hónapnál nem régebben kiadott szakhatósági állásfoglalás alapján lehet megállapítani.

Amennyiben az ellátásban részesülő személy egészségi állapotában, a gyógykezelését szolgáló terápiában, illetőleg a keret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerek térítési díjában olyan **változás következik be**, amelynek következtében havi rendszeres kiadása a gyógyszerkeret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerköltséghez képest ténylegesen, legalább 1000 forinttal megváltozik, az ellátásban részesülő személy kérelmére lehetőség van az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálatára (Szt. 50/B. § 1-2. bekezdés).

A felülvizsgálat során az egyéni gyógyszerkeret újbóli megállapítására abban az esetben kerül sor, ha a gyógyszerköltség havi változásának összege az 1000 forintot eléri. A felülvizsgálat során megállapított magasabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 15. naptól jár. A felülvizsgálat során megállapított alacsonyabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 30. naptól jár. Ha a felülvizsgálat eredményeképpen a jogosultság megszüntetésére kerül sor, annak időpontja a határozat meghozatalát követő 30. nap (Szt. 50/B. § 3-4. bekezdés).

A jogosultság lejártát megelőző három hónapban az egyéni gyógyszerkeret **felülvizsgálatát nem lehet kérni.** (Szt. 50/B. § 5. bekezdés)

Az egészségbiztosítási szerv az elszámolási-nyilvántartási rendszerében az egyéni **gyógyszerkeretet háromhavonta**, egyenlő részletekben - első alkalommal a jogosultság kezdő időpontjával - **nyitja meg**. Az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata esetén az egészségbiztosítási szerv a módosított egyéni gyógyszerkeretnek az időarányos, a jogosultság időtartamából hátra levő időtartamra eső részét nyitja meg háromhavonta. Az **eseti keret** összegét az egészségbiztosítási szerv a jogosultság kezdő időpontjával nyitja meg. Két évre megállapított jogosultság esetén az eseti keretet évente, a jogosultság kezdő időpontjával, illetve az attól számított egy év elteltével kell megnyitni. A gyógyszerkeret az igazolvány hatályosságának ideje alatt használható fel. (Szt. 50/E. §)

A **gyógyszertár** a közgyógyellátás keretében történő gyógyszerkiadást megelőzően **ellenőrzi**, hogy a vényen feltüntetett személy szerepel-e a hatósági nyilvántartásban, továbbá tájékoztatást ad a jogosult részére még rendelkezésre álló gyógyszerkeret összegéről (Szt. 51. § 1. bekezdés).

A gyógyszer térítési díját nem lehet részben gyógyszerkeretből, részben a jogosult saját költségéből fedezni. Amennyiben a gyógyszer térítési díját az egészségbiztosítási szerv által a három hónapos tárgyidőszakra megnyitott gyógyszerkeret **nem fedezi**, azt a közgyógyellátott fizeti meg. A három hónapos tárgyidőszakban így megmaradt összeg - a jogosultsági éven belül - a következő három hónapos tárgyidőszakban megnyitott gyógyszerkeret összegét növeli.

Az éves gyógyszerkeret kimerülése előtt a gyógyszerkeretből még rendelkezésre álló, a jogosult részére rendelt gyógyszer térítési díját el nem érő **maradványösszeg** a gyógyszer térítési díjának

kiegészítésére is felhasználható, azzal, hogy a maradványösszeg és a gyógyszer térítési díja közötti különbözetet a közgyógyellátott fizeti meg. (Szt. 51. § 3-4. bekezdés)

A közgyógyellátásra való jogosultság megállapítása iránti **kérelmet** a Korm. R. 9. számú melléklete szerinti formanyomtatványon kell benyújtani. A kérelemnek tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát a közgyógyellátás iránti igény megalapozottságát alátámasztó tényekről. A kérelemhez **csatolni kell** a havi rendszeres gyógyító ellátásról a Korm. R. 10. számú melléklete szerinti háziiorvosi igazolást. (Korm. R. 35. § 1-2. bekezdés)

Az **alanyi jogon** jogosultnak, amennyiben rendszeres gyógyszerköltség hiányában egyéni gyógyszerkeret megállapítását nem igényli, és erről írásban nyilatkozik, a háziiorvos igazolását nem kell csatolnia (Szt. 50/A. § 11. bekezdés, Korm. R. 35. § 3. bekezdés b. pont).

A **kérelem elbírálásához** a fentiekén túl **szükséges** az alanyi jogon jogosult esetén a jogosultsági feltételek fennállását igazoló irat.¹²⁰ Normatív elven igényelt igazolvány esetén a jövedelemnyilatkozatban foglalt megalapozottságát igazoló irat. Méltányosságból kiállított igazolvány esetében az önkormányzat rendeletében foglalt feltételek fennállását igazoló irat. (Korm. R. 35. § 2. bekezdés)

A normatív elven és méltányosságból előterjesztett kérelem esetén a jegyző megvizsgálja, hogy a kérelmező esetében fennállnak-e az előírt **jövedelmi feltételek**. Ha ennek eredményeként a jegyző azt állapítja meg, hogy a jövedelmi feltételek teljesülnek, akkor a szakhatósági állásfoglalás beszerzése végett 3 munkanapon belül megkeresi az illetékes regionális egészségbiztosítási pénztárt (a továbbiakban: REP); ha nem teljesülnek, akkor a kérelmet további érdemi vizsgálat nélkül elutasítja. Ebben az esetben a jegyző az elutasító határozat közlésével együtt, a zárt borítékban lévő háziiorvosi igazolást felbontatlanul visszaküldi a kérelmezőnek. A közgyógyellátással kapcsolatos eljárásban a kormány az eljáró jegyző székhelye szerinti illetékes REP-et szakhatóságként jelöli ki. (Korm. R. 36. §).

A REP szakhatósági állásfoglalásban nyilatkozik a kérelmező esetében elismert havi rendszeres gyógyító ellátás térítési díjáról, külön megjelölve a gyógyszerek térítési díját. (Korm. R. 37. § 1. bekezdés)

A közgyógyellátásra való jogosultság tárgyában hozott jogerős vagy végrehajtható határozatot közölni kell a REP-pel. Ha a jogosult az igazolvány kézbesítését nem postai úton kéri, akkor ezt a határozatban jelezni kell. (Korm. R. 38. § 1-2. bekezdés)

A REP a közgyógyellátásra jogosultak számára közgyógyellátási igazolványt állít ki. A REP az igazolványt a jogosultság kezdő időpontjáig kézbesíti a jogosult részére. (Korm. R. 40. § 1. bekezdés)

A gyógyszerkeret év közbeni módosítása esetén új igazolvány kiadására nem kerül sor, az igazolvány hatályának lejártáig használható (Korm. R. 40. § 4. bekezdés).

120 Az alanyi jogosultság feltételeit lásd a 174. oldalon.

Közgyógyellátás keretében gyógyító ellátás csak hatályos igazolvánnyal vehető igénybe.

A közgyógyellátás keretében:

- gyógyszert a jogosult részére a háziorvosa, illetve azon gyógyszerek esetében, melyeket a vonatkozó jogszabályok alapján csak szakorvos írhat fel, a kezelést végző szakorvos, sürgős szükség esetén a tartózkodási hely szerint illetékes kezelőorvos statim jelzéssel legfeljebb egy, eredeti legkisebb gyári csomagolásban, a fekvőbeteg-gyógyintézet orvosa a beteg elbocsátásakor legfeljebb egy, eredeti legkisebb gyári csomagolásban, a járóbeteg-szakellátás szakorvosa vizsgálatra, kezelésre megjelent betegnek legfeljebb egy, eredeti legkisebb gyári csomagolásban,
- gyógyászati segédeszközt a kezelőorvos,
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokat a kezelőorvos rendelhet. (Korm. R. 41. § 1-2. bekezdés)

Az OEP folyamatos elektronikus adatkapcsolat keretében biztosítja a gyógyszerár számára a közgyógyellátásra való jogosultság és a rendelkezésre álló gyógyszerkeret megállapítása céljából a nyilvántartásba történő betekintést. A 2006. július 1-jét követően hatályos rendelkezések alapján az a gyógyszerár szolgáltatni ki közgyógyellátás keretében gyógyszert, ahol az OEP biztosítja a nyilvántartáshoz elektronikus úton történő folyamatos hozzáférés távközlési műszaki feltételeit és a gyógyszerár tulajdonosa az OEP által biztosított távközlési rendszert a szolgálati idő alatt folyamatosan üzemelteti. (Korm. R. 43. § 1-2. bekezdés)

Az **igazolvány** a megállapított jogosultsági időtartam lejárta **előtt hatályát veszti**, ha a közgyógyellátásra való jogosultságot megszüntették, vagy az igazolványt a közgyógyellátásra való jogosultság igazolására alkalmatlanná nyilvánították, visszavonták, vagy a jogosult meghalt. Meg kell **szüntetni** a közgyógyellátásra való jogosultságot, ha az igazolvány kiállítására jogosultság hiányában került sor, vagy a jogosultság az igazolvány kiállítását követően megszűnt, vagy a jogosult az igazolványt rosszhiszeműen, a jogszabályokkal ellentétesen használta fel. (Korm. R. 44. § 1-2. bekezdés)

Ha a jegyző a közgyógyellátásra való jogosultságot **jogosulatlan** és rosszhiszemű igénybevétel miatt szüntette meg, akkor intézkedik közgyógyellátás keretében igénybe vett ellátás megtérítéséről. Megtérítés címén a jogosulatlan és rosszhiszemű igénybevétel időpontjától felhasznált gyógyszerkeret összegének visszafizetését kell elrendelni. A megtérítés összegét a REP költségvetési elszámolási számlájának javára kell teljesíteni. (Korm. R. 46. § 1-2. bekezdés)

Ha az igazolvány hatályát veszti, és a közgyógyellátásra való jogosultság továbbra is fennáll, akkor a jogosult részére a bejelentést követő 10 munkanapon belül új igazolványt kell kiállítani. Az új igazolvány hatályosságának időtartama megegyezik a közgyógyellátásra való jogosultság időtartamával. (Korm. R. 44. § 7. bekezdés)

A REP közgyógyellátásra való jogosultság igazolására alkalmatlanná nyilvánítja az igazolványt, ha az elveszett, vagy megsemmisült, vagy a jogosultság igazolására alkalmatlanná vált (Korm. R. 44. § 4. bekezdés).

A közgyógyellátásra jogosult személynek a jegyzőnél **be kell jelentenie** a közgyógyellátásra való jogosultságát valamint a személyes adatait érintő változást. Ha a jogosultnak az igazolványon szereplő személyes adataiban változás következik be, akkor a jegyző kezdeményezésére a REP az igazolvány bevonásával egyidejűleg új igazolványt állít ki a jogosult részére. Az új igazolvány hatályának időtartama megegyezik a közgyógyellátásra való jogosultság időtartamával. (Korm. R. 45. § 1-2. bekezdés)

Egészségügyi ellátásokra való jogosultság

A települési önkormányzat jegyzője az egészségügyi szolgáltatások igénybe vétele céljából egészségügyi ellátásokra való jogosultságot **állapíthat meg** annak a szociálisan rászoruló személynek, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át (jelenleg 34200Ft), aki egyedül élő, és jövedelme az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 150%-át (jelenleg 42750Ft) nem haladja meg, és családjának vagyona nincs. A szociális rászorultság igazolásáról a jegyző hatósági bizonyítványt állít ki. A bizonyítvány hatályossága **1 év**. A szociálisan rászorult személyekről a jegyző nyilvántartást vezet és a külön jogszabály szerint bejelentési kötelezettséget teljesít az egészségbiztosítási szerv felé. (Szt. 54. §)

A szociális rászorultság megállapításához **mellékelni kell** a Korm. R. 1. számú melléklete szerinti vagyonnyilatkozatot, és a Korm. R. 2. számú melléklet II. pontja szerinti jövedelemről tett nyilatkozatot (Korm. R. 50. § 1. bekezdés).

A kérelem elbírálása során meg kell vizsgálni, hogy a kérelmező az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére más jogcímen valóban nem jogosult (Korm. R. 50. § 2. bekezdés).

Egészségügyi szolgáltatásra jogosult a biztosított, és aki:

- táppénzben, terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, baleseti táppénzben, baleseti járadékban részesül,
- saját jogú nyugdíjban, hozzátartozói nyugellátásban, rehabilitációs járadékban részesül,
- mezőgazdasági járadékban (öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban, növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban), átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, egészségkárosodási járadékban, fogyatékosági támogatásban, rokkantsági járadékban, házastársi pótlékban, házastársi jövedelempótlékban részesül,
- nemzeti gondozási díjban, hadigondozotti ellátásban részesül,
- bányászati keresetkiegészítésben részesül,
- gyermekgondozási segélyben részesül,
- Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól, felekezettől nyugdíjban, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban vagy rendszeres rokkantsági segélyben részesül,
- rendszeres szociális segélyben, időskorúak járadékában, ápolási díjban, gyermeknevelési támogatásban részesül,

- közoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó alapfokú, középfokú nevelési-oktatási vagy felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató nagykorú magyar állampolgár, valamint az a külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az oktatásért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll,
- megváltozott munkaképességű illetve egészségkárosodást szenvedett, és munkaképesség-változásának mértéke az 50 százalékot illetve egészségkárosodásának mértéke a 40%-ot eléri, valamint az illetékes hatóság erre vonatkozó igazolásával rendelkezik,
- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát,
- a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel, illetve magyar állampolgár esetén lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező kiskorú személy,
- személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézményben elhelyezett személy (ide nem értve a külföldi állampolgárt), a gyermekvédelmi rendszerben utógondozási ellátásban részesülő 18-24 éves fiatal felnőtt, továbbá az illetékes magyar hatóság által ideiglenes hatállyal elhelyezett, otthont nyújtó ellátás keretében átmeneti és tartós nevelésbe vett külföldi kiskorú személy,
- fogvatartott,
- **az Szt. 54. §-a alapján szociálisan rászorult személy,**
- egészségügyi szolgáltatás megszerzése érdekében kötött megállapodás alapján jogosult,
- egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezett,
- nevelőszülői tevékenységet folytat, és az e tevékenységéből származó tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát, naptári napokra annak harmincad részét,
- **hajléktalan**¹²¹ (1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről a továbbiakban: Tbj. - 16. § 1. bekezdés).

Biztosított:

- a munkaviszonyban álló személy,¹²² tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,
- a szövetkezet tagja - ide nem értve az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanuló, hallgató tagját -, ha a szövetkezet tevékenységében munkaviszony vagy vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik,

121 Hajléktalan: a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező magyar állampolgár, ide értve azt a személyt is, akinek bejelentett lakóhelye hajléktalan szállás (Tbj. 4. § zs. pont).

122 Munkaviszonyban állónak kell tekinteni az országgyűlési képviselőt, a közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személyt, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagját, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagját, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katonát, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban álló személyt tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik (Tbj. 5. § 1. a. pont).

- a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló,
- az álláskereső támogatásban részesülő személy,
- a kiegészítő tevékenységet folytató nem minősülő egyéni vállalkozó,
- a kiegészítő tevékenységet folytató nem minősülő társas vállalkozó,
- a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozó, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban, segítő családtagként) személyesen munkát végző személy - a külön törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - amennyiben az e tevékenységből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér összegének harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,
- az egyházi szolgálatot teljesítő egyházi személy, szerzetesrend tagja, kivéve a saját jogú nyugdíjast,
- a mezőgazdasági őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve a közös őstermelői igazolvány alapján őstermelő kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját, az egyéb jogcímen biztosítottat, a saját jogú nyugdíjast, valamint az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte,
- aki alapítvány, társadalmi szervezet, társadalmi szervezetek szövetsége, társasház közösség, egyesület, köztestület, kamara, gazdálkodó szervezet választott tisztségviselője, szövetkezet vezető tisztségviselője; továbbá a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, a magánnyugdíjpénztárak választott tisztségviselője, a helyi (települési) önkormányzat választott képviselője (tisztségviselője), társadalmi megbízatású polgármester, amennyiben járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíja (díjazása) eléri a minimálbér havi összegének harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét (Tbj. 5. § 1-2. bekezdés).

Adósságkezelési szolgáltatás

Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás (Szt. 55. § 1. bekezdés).

Az adósságkezelési szolgáltatás keretében a jogosult **adósságkezelési tanácsadásban**, és **adósságcsökkentési támogatásban** részesül (Szt. 55/A. § 1. bekezdés).

A **települési önkormányzat** adósságkezelési szolgáltatást akkor nyújthat, ha az adósságkezelési szolgáltatás működtetéséről önkormányzati rendeletet alkot, adósságkezelési tanácsadást működtet, az adósságcsökkentési támogatás és a lakásfenntartási támogatás nyújtásához saját forrást különít el. A fővárosi kerületi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelyiknek területén negyvenezernél több állandó lakos él, köteles adósságkezelési szolgáltatást nyújtani. A települési önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint az adósságkezelési tanácsadást saját intézménye vagy más szerv útján biztosíthatja.

Az önkormányzat **rendeletében szabályozza** az adósságkezelési szolgáltatás részletes szabályait, így különösen:

- a helyben elismerhető lakásnagyságot és minőséget,
- az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósságtípusok körét és összegük felső határát,
- az adósságcsökkentési támogatás folyósításának módját,
- az adósságkezelési szolgáltatásra vonatkozó jövedelmi és vagyoni jogosultsági feltételeket,
- a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének megállapítási módját,
- az eljárási szabályokat,
- az adósságkezelési tanácsadást végző intézmény által ellátandó feladatokat,
- az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel módját. (Szt. 55/C. §)

Az adósságkezelési szolgáltatásra irányuló **kérelmet** az önkormányzat rendeletében foglaltaknak megfelelően év közben folyamatosan, vagy évente több alkalommal lehet benyújtani. Az adósságkezelési szolgáltatás iránti kérelemnek **tartalmaznia kell** a támogatást kérő nyilatkozatát a lakásban tartózkodásának jogcíméről, a kérelmezővel közös háztartásban élők számáról, azon adósságának jogcíméről és összegéről, amelynek kezelését kéri, arról, hogy vállalja az adósságkezelési programba bevont adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, arról, hogy vállalja az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt, arról, hogy amennyiben részére gáz- vagy áramfogyasztás mérő készüléket biztosítanak, vállalja a készülék legalább egyéves időtartamban történő rendeltetésszerű használatát.

Az adósságkezelési szolgáltatás iránti kérelemhez **csatolni kell**:

- a háztartás tagjainak jövedelméről tett nyilatkozatot,
- a hitelező által kiállított iratot az adósság jogcíméről és összegéről, vagy a közüzemi szolgáltatás kikapcsolásának tényéről,
- az adósságkezelési tanácsadó javaslatát a kérelmező adósságkezelési szolgáltatásba történő bevonására. (Korm. R. 51. § 1-3. bekezdés)

A települési önkormányzat **adósságkezelési szolgáltatásban** részesítheti azt a családot vagy személyt:

- akinek az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, és akinek tartozása (vezetékes gáz-, áram-, távhőszolgáltatási, víz- és csatornahasználati, valamint szemétszállítási díjtartozása, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás),
- a társasházi lakások esetén fizetendő közösköltség-hátraléka, lakbérhátraléka, a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátraléka) legalább hat havi, vagy
- a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá
- aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, valamint
- akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott jövedelemhatárt, melyet úgy kell meghatározni, hogy az az

öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál (jelenleg 42750Ft), egyedül élő esetén annak 200%-ánál (jelenleg 57000Ft) alacsonyabb nem lehet, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt. (Szt. 55. § 1-3. bekezdés)

Adósságkezelési szolgáltatás **ugyanazon lakásra** csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. Külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit. (Szt. 55. § 9-10. bekezdés)

Az adósságkezelés **időtartama** legfeljebb tizennyolc hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható. A hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék esetén, ha ezen idő alatt az adósság nem kezelhető, az adósságkezelési szolgáltatás időtartama legalább huszonnégy, de legfeljebb hatvan hónap. További feltétel, hogy az adósság összege meghaladja a kettőszázezer forintot, a tartozás meghaladja a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének 50%-át, és az adós hozzájárul az adósságkezelés időtartamára a támogatás összegét biztosító jelzálogjognak, valamint elidegenítési és terhelési tilalomnak ingatlanára történő bejegyzéséhez, illetőleg feljegyzéséhez. (Szt. 55. § 5-6. bekezdés)

Adósságkezelési tanácsadás

Az adósságkezelési tanácsadás keretében a **tanácsadó**:

- tájékoztatja az adóst az adósságkezelés formáiról, feltételeiről,
- az adós hozzájárulásával megvizsgálja az adós háztartásának gazdálkodását, fizetési kapacitását és készségét, és ennek alapján javaslatot tesz az adósságkezelési szolgáltatásba való bevonásra,
- az adósság rendezésének feltételeiről az adóssal írásos adósságkezelési megállapodást köt,
- az adósságkezelés időtartama alatt az adóssal kapcsolatot tart, és legalább havonta egy személyes találkozás útján folyamatosan figyelemmel kíséri adósságkezelési megállapodásban foglaltak betartását,
- szükség esetén kezdeményezi az adósságcsökkentési támogatásra vonatkozó döntés módosítását (Korm. R. 53. § 3. bekezdés).

Az adósságkezelési szolgáltatás időtartama alatt az adós együttműködik a tanácsadóval. Az együttműködés során az **adós köteles** hozzájárulni az adósságra vonatkozó adatok és információk tanácsadó általi megismeréséhez, és nyilvántartásához, aktívan közreműködni az adósságkezelési megállapodás kidolgozásában, havonta legalább egy alkalommal a tanácsadóval személyesen találkozni, és tájékoztatni az adósságkezelési megállapodásban foglaltak végrehajtásáról. (Korm. R. 53. § 4. bekezdés)

Adósságcsökkentési támogatás

Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás **vissza nem térítendő** szociális támogatásnak minősül (Szt. 55/A. § 4. bekezdés).

Ha az adós egyidejűleg többféle adósság kezelését kéri, akkor az adósságcsökkentési támogatást a kezelt adósságok arányának figyelembevételével kell meghatározni. Ekkor arról is rendelkezni kell, hogy a támogatást mely típusú adósságok csökkentéséhez és milyen összegben nyújtják. (Korm. R. 52. § 3. bekezdés)

Az adósságcsökkentési támogatásban részesülő személy az adósságcsökkentési támogatásról szóló jogerős határozat birtokában **a hitelezővel szerződést köt** a tartozása megfizetéséről (Korm. R. 52. § 5. bekezdés).

Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy nem kötelezhető azon adósságtípusba tartozó adósság visszafizetésére, amelyhez kapcsolódóan adósságcsökkentési támogatásban nem részesül (Korm. R. 52. § 4. bekezdés).

Az adósságcsökkentési támogatást közvetlenül annak kell **folyósítani**, aki felé az adósság fennáll (Szt. 55/A. § 1. bekezdés), a folyósításáról a jegyző gondoskodik (Korm. R. 55. § 1. bekezdés).

Az adósságcsökkentési támogatást a jogosultnak a lakásfenntartási kiadásokkal, illetve az adósságtörlesztéssel kapcsolatos fizetési kötelezettsége felmerülésének időpontjában kell folyósítani (Korm. R. 6. § 6. bekezdés).

Az adósságcsökkentési támogatás **mértéke** nem haladhatja meg az adósság 75%-át, felső határa legfeljebb háromszázezer forint lehet, kivéve a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék esetén, amikor legfeljebb hatszázezer forint lehet. A támogatás nyújtható egy összegben, vagy havi részletekben, az adós vállalásától függően. (Szt. 55/A. § 2. bekezdés)

Az adósságcsökkentési támogatás **tovább nem folyósítható**, és a kifizetett összeget **vissza kell téríteni**, ha a jogosult az adósságkezelési tanácsadást nem veszi igénybe, vagy az általa vállalt adósságtörlesztés 3 havi részletét nem teljesíti, vagy az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget. Ezekben az esetekben, a támogatás a megszüntetésétől számított 24 hónapon belül **ismételten nem állapítható meg**. (Szt. 55/B. § 1-2. bekezdés)

Ugyanazon személy vagy háztartásának tagja az adósságkezelési szolgáltatás lezárásától számított 6 hónapon belül nem részesülhet adósságkezelési szolgáltatásban (Szt. 55/B. § 3. bekezdés).

Az adósságcsökkentési támogatás **visszafizetését** legfeljebb olyan összegű részletekben lehet elrendelni, mint amilyen összegekben a támogatást adták (Korm. R. 56. § 2. bekezdés).

Ha az adósságcsökkentési támogatásban részesülő személy lakcíme a támogatás folyósításának időtartama alatt a jegyző illetékességét érintően megváltozik vagy a jogosult meghal, a változás, illetve a haláleset hónapjára járó támogatást a korábban illetékes folyósító szerv teljes összegben folyósítja, de a támogatás további folyósítását **meg kell szüntetni** (Korm. R. 55. § 2. bekezdés).

Az adósságcsökkentési támogatás 90 %-át a központi költségvetés megtéríti (Szt. 125. § c. pont, 2009. évi CXXX. Tv. 8. sz. melléklet II. fejezet 1. pont).

IV. A FŐVÁROSI SZOCIÁLIS RENDELET

(A hatályos 40/2009. (VII. 9.) Főv. Közgy. rendelet a hajléktalanok pénzbeli szociális ellátásáról és a szociális ellátás egyes kérdéseiről - a továbbiakban: Fr. -, az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról - a továbbiakban: Szt. - és a 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól - a továbbiakban: Ket. - alapján)

A Fővárosi Önkormányzat 2009. nyarán újjáalkotta a hajléktalan emberek segélyezéséről szóló rendeletét, így az ellátások megállapításáról szóló korábbi, 24/2007. Főv. Közgy. rendelet hatályon kívül került. Anyagunkban igyekszünk a konkrét rendelkezések ismertetése mellett a gyakorlati tapasztalatokat, értelmezéseket is bemutatni. A fővárosi hajléktalanok rendszeres és átmeneti segélyezése az Szt. 1996-os módosításával (1996. évi CXXVIII. törvény) került a Fővárosi Önkormányzat hatáskörébe. Az azóta eltelt 13 évben az eredeti rendelet többször módosították, ezt egységesítette az új rendelet, illetve néhány fontos új rendelkezést is tartalmaz, elsősorban annak érdekében, hogy a segélyekhez a valóban rászoruló, a hajléktalanellátó intézményrendszerrel kapcsolatban álló hajléktalan emberek jussanak hozzá.

Illetékesség

A Fővárosi Önkormányzat **azoknak** a hajléktalan embereknek **állapít meg** időskorúak járadékát, aktív korúak ellátását és átmeneti **szociális segélyt**, akik Budapest közigazgatási területén tartózkodnak és bejelentett lakóhellyel nem rendelkeznek, vagy bejelentett lakóhelyük a főváros területén lévő hajléktalanszállás, vagy olyan rászoruló, akiknek a Fővárosi Önkormányzat hatáskörére és illetékességére tekintet nélkül, köteles étkeztést, szállást, illetve átmeneti segélyt biztosítani, ha ennek hiánya a rászoruló életét, testi épségét veszélyezteti, így:

- akik - függetlenül attól, hogy van-e vagy nincs bejelentett lakóhelyük - éjszakáikat a főváros közterületein, vagy a főváros területén lévő nem lakás céljára szolgáló helyiségben, vagy a főváros területén lévő hajléktalanszálláson töltik, vagy
- akik egyéb okból (elemi kár, baleset, bűncselekmény stb.) kerültek életüket, testi épségüket veszélyeztető helyzetbe. (Szt. 7. § 1. bekezdés, 32/E. §, 37/G. § 5. bekezdés, 45. § 5. bekezdés, Fr. 1. §)

Azt, hogy az ügyfél nem rendelkezik lakóhellyel, a lakcímkártya igazolja, ebben az esetben az illetékesség megállapításához további igazolásra nincs szükség. Azoknak, akiknek lakóhelye hajléktalanszállás, a szállóvezető, vagy szociális munkás 8 napnál nem régebbi **igazolását kell bemutatni** arról, hogy a bejelentés még nem szűnt meg. Azoknak, akik éjszakáikat a főváros